tamen in duobus tantum euentibus, qui in eo,§.exprimuntur, de quorum numero non eſt euentus legis Imperator: quare non eſt cur dicamus, legem Imperator eo iure Codicis eſſe correctam.

Molina vbi ſupra nume. 12. ait, maximam etiam eſſe controuerſiam inter Doctores, num, vt pęna ac deciſio legis imperator, locum habeat, opus ſit, patrem diſſipare dolo bona fideicommiſſi; an verò ſatis ſit, culpa ac negligentia illius illa notabiliter lędi, vt priuetur fideicommiſſo. Et quamuis Molina cũ multis contendat, ſatis eſſe culpam ſine dolo; mihi tamen contrarium, cum alijs probatur in euentu legis Imperator, in quo in pœnam priuatur pater non tantum adminiſtratione, ſed etiam commodo toto hæreditatis, quod ad ipſum ante tempus reſtitutioni præfinitum attinebat, vt ex ipſa lege cõſtat. Cùm enim leges pœnales reſtringendæ ſint, neque extendendæ ad id, quod non ſonant; & lex illa perſpicuè eam pœnam patri infligat propter diſſipationẽ bonorum fideicommiſſi fraudulentam ac doloſam, vt patet ex illis verbis eius legis; *ac multa in fraudem fideicommiſſi fieri probarentur*. Et rurſus; *ideo damnum conditionis propter fraudem inflixit*; ſanè, vt ea tanta pœna locũ habeat, fraus vera eſt neceſſaria, doluſq; verus: alioquin ſolum conſuletur filio, priuando patrem adminiſtratione, atque ex fructibus reſarciendo damna fideicommiſſi, reliquumq; fructuũ reddendo patri, ad quem ſpectat, interim dum tempus reſtitutionis talis fideicommiſſi non aduenit.

Bart. & alij, vt Molina vbi ſup. nume. 14. refert, cenſuere, quando diſſipatio fideicommiſſi fraudulenta, eſt talis, quod poſtea facilè ſubueniri poteſt filiofamilias, repararíq; poteſt facile damnum, vt ſi pater alienet bona immobilia fideicommiſſi, quæ poſtea filius poterit vendicare, locum non habere diſpoſitionem legis Imperator: ſecus autem quando facilè reparari non poteſt: vt ſi deſtruat immobilia, aut alienet mobilia. Paulus vero Caſtrenſis, & alij, quod dictum eſt de alienatione immobilium, limitant, niſi alienatio fiat potentibus, à quibus difficilè poſtea extrahentur. Molina verò arbitratur, legem Imperator habere locum, etiam in alienatione immobilium facta quibuſcunque: quoniam nõ eſt modicum detrimentum, quod poſtea filius ſubiturus eſt in litibus, quando ea bona voluerit vendicare: & quoniam deficere poterunt probationes. Ego ſanè dicerem, quando arbitrio prudẽtis, ſpectatis omnibus circunſtantijs, non eſſet magnum filij detrimẽtum, quoniam res facilè, & ſine ſumptibus, poſſent recuperari, ſufficere quidem eam diſſipationẽ, vt pater remoueretur ab adminiſtratione, continuoque ea bona poſſent, ac deberent, recuperari; non tamẽ, vt pater priuaretur fructibus fideicommiſſi; inſumendo tamen ex illis quantum eſſet ſatis, vt recuperaretur, & repararetur integrum fideicommiſſum, & eatenus ſolum admitterem Bartoli & aliorum opinionem.

Obſeruant Doctores, quos Molina cap. 16. citato à nu. 17. refert ac ſequitur, non quamcunque dilapidationem bonorum fideicõmiſſi, eſſe ſatis, vt pater eo priuetur, ſed neceſſariam eſſe magnam arbitrio prudẽtis, quantitateq; fideicõmiſſi ſpectata; id quod ſatis ſignificant verba illa legis Imperator; *ac multa in fraudem fideicommiſſi fieri probarentur*: quare, ſi fideicommiſſum plurimis rebus conſtet, non ſatis ad id eſt vnius tantum rei diſſipatio, ſed pluriũ requiritur, aut vnius, quę multis valore æquipolleat. Sufficeret tamen non tanta diſſipatio, vt pater à iudice, filio id petente, admoneretur ac præciperetur, ne vlterius in diſſipatione progrederetur, alioquin priuandum eſſe eo fideicommiſſo: eo vero vlterius in illa progrediente, eſſe tunc illo priuãdum, vt Molina, & alij, affirmant. Dicerem, ſaltem remouendũ

eſſe ab adminiſtratione, poſtulante id filio, ſi damnum adhuc non eſſet multũ, ex fructibuſq; id damnum eſſe reparandum, & reliquum fructuum patri eſſe reddendum, interim dum tempus non aduenire illud reſtituendi.

Molina vbi ſupra numero vigeſimo ſexto, refert Baldum, & poſt eum Alexandrum, intellexiſſe legem Imperator, vt deciſio illius, quod ſcilicet pater propter nimiam fraudulentamq; diſſipationẽ priuari omnino debeat fideicommiſſo, & fructibus illius, ſolum habeat locum, quando dilatio reſtitutionis illius appoſita fuit in bonum & fauorem filij: quando vero appoſita fuit in bonum & fauorem patris, vt pater eo tempore fideicommiſſo perfrueretur, locũ non habere eam legem, ſed priuandum eſſe tunc patrem ſola adminiſtratione eorum bonorum, fructuſque vſque ad tempus reſtitutionis, eſſe illi reddendos. Merito autem contrarium affirmat, ſufficienterque ibi probat Molina. Etenim fideicommiſſum, de quo ſermo eſt lege Imperator, manifeſte in bonum patris fuit ſub nomine hæreditatis illi relictum vſque ad tempus reſtitutionis; quod ſignificant verba illa; *damnum conditionis propter fraudẽ inflixit*: ſemperque præſumitur, in bonum hæredis relinqui vſque ad tempus reſtitutionis, niſi contrarium aliunde conſtet. Id quidem Baldo & Alexandro libenter darem, quod dicunt fuiſſe faciendum, niſi in pœnam patri id in ea lege ſtatuiſſet Adrianus Imperator: ſecluſa enim pœna, quod dicunt, eſſet ſanè faciendum ac ſtatuendum: lex quippe illa pœnalis eſt ea in parte.

5 Quærit Molina à numero vigeſimo nono. num lex imperator locum etiam habeat in hærede grauato reſtituere hæreditatem ei, qui filiusfamilias ipſius non ſit, ſed emancipatus, aut alius conſanguineus, vel extraneus. Et aduerſus Bartol. & multos alios, quos citat, arbitratur locum habere. Conſequenter vero toto eo capite affirmat, eandem legem imperator locum ſimiliter habere, in quocũque maioratus poſſeſſore, ſiue maioratus per mortem illius deuenire debeat ad filium ipſius familias, ſiue ad emancipatum, ſiue ad alium conſanguineum, vel extraneũ, argumẽto ſumpto à fideicommiſſo ad maioratum.

4 Ego vero arbitror, legem illam locum non habere, niſi in ſolo fideicommiſſo filiofamilias à patre reſtituendo, vt Bart. & pleríque alij affirmant: in nulloque maioratu locum habere: ſed in alijs fideicõmiſſis, ſi hæres grauatus diſſipet bona fideicõmiſſi, remoueri poſſe ab adminiſtratione, & ex fructibus reſarciendum eſſe, ſi quid deterius in eo fideicommiſſo reddidit, ex eiſdemque fructibus eſſe faciendos ſumptus neceſſarios ad vendicanda bona inde ab eo alienata: atque incrementum fructuum, ei eſſe reddendum vſque ad tẽpus reſtitutionis talis fideicommiſſi. Atque idem dicendum arbitror de quocunque poſſeſſore maioratus, remoueri videlicet eũ poſſe ab adminiſtratione, ſi bona maioratus diſſipet, aut alienet, & ex fructibus inſtauranda eſſe, quę deteriora reddita ſunt, & vendicanda eſſe bona inde alienata, atque, quod ſuperfuerit ex reditibus, per ſolutis labore & induſtria adminiſtratoris, reddendum eſſe tali poſſeſſori maioratus, interim dum vixerit, neque priuari poſſe eo emolumento. Ducor, Nõ ſolum, quia lex illa id peculiariter ſtatuit in parte grauato, eo quod ſatiſdare non poſſet filiofamilias, vt perſpicue in ea lege habetur, & quoniam tandem bona patris deriuanda eſſent in filium, filiuſq; alimenta ei præbere teneretur, etiam de alijs ſuis bõnis, ſi reditus fideicommiſſi non ſufficerent, paterq; eis indigeret: ſed etiam potiſſimum ducor, quoniam lex illa pœnalis eſt, quo ad eam priuationem omnimodam emolumenti illius ex ea hæreditate, vt ex ſe eſt notiſſimum, & ex ipſamet lege conſtat, verbis illis:

illis: *damnum conditionis propter fraudem inflixit*, id eſt, ea pœna Imperator Adrianus eum puniuit: leges autem pœnales extendi non debent, etiam ex paritate, aut maioritate rationis, ad alium caſum, pro quo ea pœna non eſt expreſsè ſtatuta. Porrò maioratus, licet quando titulo hæredis, legati, aut prælegati, eſt inſtitutus, rationem habeat fideicommiſſi familiæ relicti; in multis tamen ab eo diſtat, vt diſput. 577. ac alibi, explanatum eſt: quando vero aliter eſt inſtitutus, neque illo modo habet rationem fideicõmiſſi, ſed rei donatæ ſub modo: quo fit, vt lex illa pęnalis ad maioratus, qui fideicommiſſa non ſunt, extendi nulla ratione poſſit: ſed neque ad maioratus, qui licèt ſint fideicommiſſa, non tamen ſunt fideicõmiſſa patri relicta, vt ad filium ſuum familias morte illius deueniant: quare, cum maioratus omnes eodem iure hac in parte cenſeri debeant: conſequens profectò eſt, vt in nullo maioratu haberet locum deciſio legis imperator. Adde, maioratum titulo hæredis legati, aut prælegati, inſtitutum, licèt fideicommiſſi familiæ relicti rationem aliquo modo habeat, ac proinde ea ratione dici poſſe uideretur in eo habere locum legem imperator, quando à patre in filium ipſius familias deriuari deberet: multum tamẽ ab eo fideicommiſſo, à fideicommiſſoque ſimpliciter, diſtare, ac proinde neque ad eum ſolum extendi poſſe pœnam legis imperator.

DISPVT. 656.

Maioratus ex bonis patrimonialibus, num ex delicto poſſeſſoris, qui inſtitutor illius non eſt, confiſcari valeat.

SVMMARIVM.

1 *Maioratus ex bonis patrimonialibus inſtitutus, confiſcari regulariter non poteſt ob delictum poſſeſſoris illius, qui inſtitutor eiuſdem non ſit: ſed commoditas pertinebit ad fiſcum dum ille vixerit. Idem de alijs, quæ non iure hæreditario, ſed ex pacto & prouidentia deriuari ad aliquos debent.*

2 *Ius patronatus, & iura alia, quæ in hæredem extraneum non tranſeunt, ad fiſcum non pertinent ob delictum ea poſſidentis.*

3 *Emphyteuſis, quæ ob delictum emphyteutæ non confiſcetur, & quando commoditas ad fiſcum pertineat.*

4 *Feudum quod, ob delictũ feudatarij non confiſcetur, & quis in eo ſuccedat, quando foret confiſcandum.*

5 *Fiſco non deuoluitur bonum ob delictum illud poſſidentis, quando in aliorũ vtilitatem prohibitum tacitè aut expreſsè, illi fuerat illud alienare.*

6 *Maioratus, aut vſusfructus, ſola commoditas tranſit ad fiſcum toto tempore, quo poſſeſſor maioratus, aut vſufructuarius vixerit, quando ob illius delictum bona omnia confiſcantur. Et tranſit, etiam ſi inſtitutor diſpoſuerit, vt ad fiſcum non tranſiret, ſed permaneret apud poſſeſſorem maioratus, aut vſusfructus.*

7 *Maioratus commoditas ad fiſcum non ſpectat commiſſo à poſſeſſore delicto, ob quod omnia eius bona confiſcantur, quando inſtitutor diſpoſuit, vt à puncto commiſſi talis delicti amitteret maioratum, & tranſiret ad alium.*

SVpereſt dicamus de extinctione maioratus ob confiſcationem ex delicto. Ne vero res hæc longitudine tædium pariat, in aliquot diſputationes erit ſecanda. Atque primo dicendum erit de maioratu ex bonis patrimonialibus eum in-

ſtituentis creato, & de confiſcatione ob delictum legitimi poſſeſſoris, qui inſtitutor illius non ſit. Secundo, vtrum ſaltem propter atrociſſima & fœdiſſima delicta, læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, atque Sodomiæ, talis poſſeſſoris, confiſcari is maioratus poſſit. Tertio, vtrum propter delictum læſæ maieſtatis humanæ, aut diuinæ, eiuſdem poſſeſſoris, excludanlur à ſucceſſione in illo eius liberi, & ſuccedat vlterius ad eum uocatus. Quarto, vtrum propter delictum inſtitutoris, eiuſmodi maioratus confiſcari poſſit. Quinto denique, vtrum maioratus de bonis coronæ regni confiſcari poſſit ob delictum poſſeſſoris illius, & regnum propter Regis delictum.

1 Quod ad primum attinet, breuiter cum Ant. Gomez. l. 40. Tauri. nu. 91. Grego. Lopez. l. 6. verb. *que la no pudieſſe vender*, in prin. Molina, lib. 4. de primogen. c. 11. à nu. 1. & cum pleriſque alijs, eſt dicendũ, eum maioratum confiſcari non poſſe propter delictum talis poſſeſſoris, exceptis euentibus diſputatione ſequenti explicandis: tametſi commoditas ex illo, niſi aliud id impediat, ad fiſcum pertineat toto tẽpore, quo vixerit is poſſeſſor, ob cuius delictum bona ipſius omnia confiſcantur. Ratio fundamentalis primi ac præcipui, quod hoc noſtrum aſſertum continet, nempe maioratum, de quo loquimur, confiſcari non poſſe ob delictum ita eũ obtinentis, hæc eſt. Quoniam is poſſeſſor, licet dominus ſit eius maioratus, id tamen dominium habet ex præſcripto inſtitutoris, atque ſolum in tempus, quo vixerit, niſi reſtrictio alia ab inſtitutore ſit appoſita, qua in breuius adhuc tẽpus aliquibus in euentibus illud ei concedat; poſtea vero tranſit in vlterius ad eum maioratum ab eodem inſtitutore vocatum, & in alios ordine quodam, ex præſcripto eiuſdemmet inſtitutoris, qui proinde omnes eum maioratum accipiunt non ab immediato poſſeſſore, ſed à primo inſtitutore, tanquam rem illius, ipſis in id tempus relictam: quare ſinguli ius habent ad ita ſuccedendum in eo maioratu, atque ut ipſorum fiat, eoque perfruantur, vi primæ inſtitutionis, atque ab inſtitutore ipſo, & non à proximo poſſeſſore: quia ergo, licet poſſeſſor ſuo delicto, quo confiſcationem ſuorum omnium bonorum meretur, ſibi poſſit præiudicare, non tamen præiudicare poteſt vocatis vlterius ad eum maioratum, in iure, quod habent, non ab eo, ſed à primo inſtitutore, vt, poſt talem poſſeſſorem, ſuccedãt in eo maioratu, eumque obtineãt; inde euenit, quod is maioratus confiſcari non poſſit in præiudicium vlterius ad eum uocatorum, ob delictum legitimi illius poſſeſſoris. Atque idem, propter eandem rationem, eſt dicendum de quacunque alia re, quam ita poſſidet is delinquens, vt non pro arbitrio ipſius deriuanda ex ipſo ſit ad quemcunque ipſe voluerit, vel ab inteſtato deriuanda ſit ad quoſcunque ipſius hæredes, ſed ex pacto & prouidentia, aut ex iuris diſpoſitione, deuentura ſit ad certum aliquẽ, aut ad aliquem ex certis: neque enim ſuo delicto præiudicare ijs poteſt, qui ex eo pacto & prouidentia, iuriſve diſpoſitione, ius habent ad eam rem poſt illum ita obtinendam.

2 Hæc confirmantur. Primò, quoniam iuspatronatus, & alia iura, quæ tranſire non poſſunt in hæredem extraneum, tranſire in fiſcum non poſſunt ex delicto ea poſſidentis; ſed confiſcatis cæteris bonis delinquentis, tranſeunt ad deſcendentes ex illo, vt conſtat ex l. libertorum. ff. de iure patron. & ex l. eorum, ff. ad legem Iuliam maieſt. atque affirmant Barto. & alij, quos Molina lib. 4. de primog. cap. 11. nu. 2. refert ac ſequitur: ergo maioratus, qui ex præſcripto inſtitutoris deuenire debet ordine quodam ſolùm ad certos ad eum uocatos, in eorum præiudicium, non pertinebit ad fiſcum ex delicto eum poſſidentis.

Se-

3 Secundò, quoniam ex eodem fundamento prouenit, quòd emphyteuſis, quæ non poteſt deuenire ad hæredes extraneos emphyteutæ, ſed ad certos quoſdã, aut ad ſolos deſcendentes emphyteutæ, non confiſcetur ob delictũ emphyteutæ, ſed tranſeat ad eos, ad quos per mortem illius eſt deriuanda, niſi ex eodem delicto incapaces ſint illius, ſolaque commoditas ex illa, pertinet ad fiſcum, interim dum talis delinquens, cuius bona confiſcantur, viuit, vt hæc omnia diſput. 481. cum Bartol. & cum communi doctorum ſententia, quam Iul. Clarus. 4. libr. ſenten. §. emphyteuſis quæſt. 29. & Molina, c. 11. citato, num. 4. referunt ac ſequuntur, eſt oſtenſum eadem verò eſt ratio, imò longè maior, vt maioratus, qui ex præſcripto inſtitutoris ad certos ſolos ordine quodam deuenire debet, non confiſcetur ob delictum legitimi illius poſſeſſoris.

4 Idem confirmat, quòd, propter eandem rationẽ, feudum, ſi antiquum ſit, & tale, ut deuenire non poſſit ad extraneos, ob delictum vaſalli, ob quod confiſcantur bona illius, non confiſcatur: & licet, quia feudum comparatione proprietarij habet ſe ſicut maioratus de bonis coronæ regni deriuatus, deſcendentes ita delinquentis, ſuccedere nõ poſſint in illo, ſed tranſeat ad vlteriores agnatos talis delinquentis, qui deſcendentes ſint primi, cui tale feudum fuit conceſſum, & à quo fuit deriuatum; quòd ſi nulli tales ſint, extinguatur, redeat ad proprietarium, idémque eueniat, ſi feudum ſit nouum, conceſſum ipſimet delinquenti, ſibi, & ſuis deſcendentibus, quia extinguitur & conſolidatur cum proprietate; non tamen confiſcatur, ſi fiſcus ſit alterius domini; neque, ſi fiſcus ſit eius domini, cuius eſt proprietas talis feudi, & conſolidatio cum proprietate, in euentibus explicatis, eſt propriè confiſcatio vt hæc omnia cum alijs, quos refert, affirmat Iul. Clarus, libr. 4. ſenten. §. feudum, quæſtio. 74. iuncta quæſtio. 66. conſentitque Molina vbi ſupra, nume. 3. ac concinit. cap. primo, §. ſi vaſallus culpam, ſi de feud. defunct. contẽnt. ſit, &c.

5 Tertiò, quoniam bonum delinquentis, quod non in ipſius tantùm vtilitatem, ſed in aliorum, prohibitus eſt alienare ab eo, à quo ad ipſum deuenit, propter delictum legitimè illud poſſidentis, non poteſt confiſcari; quoniam confiſcatio alienatio quædam eſt; vt cum Bart. affirmat Couar. reg. poſſeſſor. par. 3. §. 1. nume. 6. in princ. Iul. Clar. quæſtio. 66. & 84. citatis, & communis ſententia, quam Molina vbi ſupra num. 5. copioſe refert ac ſequitur: cum ergo poſſidens legitimè bona maioratus, prohibitus ſit, in ipſiuſmet maioratus inſtitutoris, & in aliorum vtilitatem, ea alienare; conſequens eſt, vt propter delictum maioratum poſſidentis, bona maioratus confiſcari non poſsint.

Quartò, quoniam etiam bona tacite prohibita alienari, qualia ſunt bona fideicommiſſi, reſtitutioniue ſubiecta, non pertinent ad fiſcum ob delictũ grauati ea reſtituere, ſed trãſeunt ad fideicommiſſariũ, vt patet l. ex facto. §. ex pacto in fi. ff. ad Treb. l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fiſc. & l. cũ pater §. hęreditatem. ff. de leg. 2. & affirmat communis doctorum ſententia, quam Molina vbi ſup. nu. 6. refert ac ſequitur: ergo multo minus bona uinculo maioratus alligata, ſpectabunt ad fiſcum ob delictum legitimi poſſeſsoris.

Quintò, quoniam, vt habetur. l. 3. de interd. & releg. qui delictum committit, ob quod bona eius confiſcantur, ſolùm amittit fiſco bona ſua propria libera, nõ verò ea, quæ à genere, maioribusve habet, generi reſtituenda, conſentit. l. emancipatum. §. vlt. ff. de ſenatorib. ergo maioratus, ob delictum eum poſſidentis, non amittitur fiſco, ſed tranſit ad ulterius ab inſtitutore ad eum vocatos.

Hæc confirmantur ex iure Luſitano lib. 5. ord. titu. 3. §. 15. vbi, conſentaneè ad ius commune, ſancitum eſt, confiſcatis bonis poſseſsoris maioratus inſtituti de bonis patrimonialibus, ob crimen læſę maieſtatis, non confiſcari eiuſmodi maioratũ, ſed tranſire ad ulterius ad eum maioratum vocatum, modo incapax illius ob crimen patris non reddatur, vt in calce diſp. 582. relatum à nobis eſt. Conſentiũt, quæ ex eodem titulo tertio. §. 12. 14. & 17. diſp. 481. relata etiam à nobis ſunt.

Quamuis maioratus ob tale delictum lègitimè eũ poſsidentis, ob quod bona omnia illius confiſcantur, ad fiſcum non tranſeat: commoditas tamen, fructusve omnes, & emolumenta, ex eo maioratu, interim dum ille vixerit, niſi ſit aliquid, quod id impediat, ad fiſcum pertinent, nomine & loco talis delinquentis, tanquam bona eius delinquentis, toto tempore, quo uixerit, ad quæ ius habebat tempore delicti ratione dominij tunc in eo maioratu. l. Statius Florus, §. Cornelio Felici. ff. de iure fiſ. lib. 5. Luſit. ord. tit. 3. §. 15. multiſque id confirmat Anto. Gom. num. 91. citato, & conſentit Gam. deciſ. 352. in fine. Molina lib. 4. de primog. cap. 11. nume. 11. iuxta ea quæ lib. 1. cap. 20. tradiderat, vult, ſi bona fideicõmiſsi, aut bona maioratus, tacite ſolum prohibita ſint alienari, inſtitutione ipſa fideicommiſsi, aut maioratus, tunc, non ſolum tranſire in fiſcum commoditatem fideicommiſsi, aut maioratus, ſed etiam verum vſumfructrum: ſi vero etiam expreſse prohibita ſit alienatio bonorum fideicommiſsi, aut maioratus, tranſire ſolum in fiſcum commoditatem fideicommiſsi, aut maioratus, interim dum delinquens vixerit, non vero vſumfructum. Nos vero contrarium ſatis perſpicuè, ni fallimur, oſtendimus diſput. 470. iuncta diſput. 461. Nempe, ſiue prohibitio ſit ſolum tacita, ſiue ſit etiam expreſſa, modo tamen aliud non addatur, tranſire ſolum commoditatem vſusfructus, aut maioratus, in fiſcum, non vero vſumfructum verum: quia id eſset uera alienatio bonorũ fideicommiſsi, aut maioratus, quod cum prohibitione, ſiue expreſsa, ſiue citata, alienationis fideicõmiſſi, aut maioratus, pugnat. Lege quæ ibi copioſè dicta ſunt. Quamuis autem doctores aliquando dicant, vſumfructum pertinere ad fiſcum; ſumunt tamen vſumfructum late & impropriè, pro ſola commoditate quæ tanta percipitur, quanta fiſco competeret, ſi verus vſusfructus ad eum toto eo tempore pertineret. Lex verò Statius Florus, §. Cornelio Felici, ff. de iure fiſ. nihil contra hanc noſtram ſententiam docet. Ibi enim ſolum ſtatuitur, quòd ſi hæres grauatus deportetur, & amittat fiſco bona ſua, non ſtatim fideicommiſsum eſt tradendum fideicõmiſſario, ſed pertinet ad fiſcum (intellige quoad commoditatem) toto tempore, quo hæres grauatus uixerit, nondumque tempus reſtitutionis aduenerit: præſertim cum ibi ſermo eſset de matre grauata reſtituere hæreditatem filio, euenireque poſset, vt filius ante matrem ſine liberis moreretur, vt ibi dicitur, quo dato, expiraret fideicommiſsum illud; cum is filius ad nullum alium, quàm ad matrem, tranſmittere ius illius fideicommiſsi poſset. Lege quæ diſpu. 189. dicta ſunt. Rectè Molina, c. 11. citato, num. 13. obſeruat, eſtò inſtitutor maioratus præciperet, vt neque ad momentum commoditas ex maioratu, delicto commiſso per poſseſsorem illius, pertineret ad fiſcum interim dum ille uiueret, ſed attineret ad eũ delinquentem, pertinere nihilominùs ad fiſcum: quoniam id in fauorem delinquentis eſset ſtatutũ, & in fraudem fiſci, ſine ullo emolumento maioratus ipſius in ſe, aut vlterius ad eum vocatorum, ad quod non ſe extendit facultas inſtituentis maioratum. l. filiusfamilias. §. Diui Seuerus. 2. ff. de legat. primo. Neque repugnat. l. Imperator. ff. de fidei-

com-

6

commiſs. libert. vbi habetur, quòd ſi teſtator legauit alicui certos ſeruos, ea lege ac conditione, ut nulli alij ſeruiant, ſi legatarij bona ob delictũ confiſcẽtur, non debere ſeruos illos confiſcari dum viuit talis legatarius, ſed debere ſtatim manumitti. Non, inquam, ea lex repugnat: quoniam eo ipſo, quod manerent mancipia eo tempore, vt alicui alteri in fiſci commodum ſeruirent, contraueniretur legi illi ac conditioni in ipſorum ſeruorum, & nõ in legatarij, commodum, cui fiſcus ſuccedit, appoſitæ: eaque peculiari ratione, ex præſcripto teſtatoris, neque in tẽpus uitæ delinquentis ſuccedit in eis fiſcus.

7 Molina, c. 11. citato. nu. 16. referens etiam ſe ad ea quæ dixit lib. 2. c. 12. nu. vlt. ait, ſi inſtitutor maioratus dicat, ꝙ eo ipſo, quòd maioratus poſſeſſor tractauerit, aut ſtatuerit, de tali delicto committendo, ob quod confiſcari debeant eius bona, amittat maioratum, & tranſeat ad ſequentem ad eum vocatum, qui capax ſit illius, cum tota commoditate, tunc commoditatem ex eo maioratu, neque dum delinquens uixerit, pertinere ad fiſcum, ſed ad ſequentem ad eum vocatum: quoniam id non eſt ſtatutum in fraudem fiſci, ſed in bonum ſuæ familiæ & maioratus: & quoniam de bonis ipſius diſponere potuit inſtitutor maioratus eo modo, pro ſuo libito. Addit, contrarium eſſe dicendum, ſi dicat, quòd à puncto cõmiſſi iam delicti, tranſeat eo ipſo maioratus, & commoditas tota ex illa, ad vlterius ad eum vocatum: quoniam, inquit, ius ſemel ex delicto fiſco acquiſitum ad commoditatem illam toto tempore, quo delinquens vixerit, non poteſt per eam diſpoſitionem auferri à fiſco. Ego verò exiſtimo, etiam in hoc euentu, commoditatem ex eo maioratu, dum delinquẽs vixerit, non pertinere ad fiſcum, ſed ad vlterius ad eum maioratum vocatum. Ratio autem eſt quoniam inſtitutor in ſuum commodum, & in commodum ſuæ familiæ, vocatorumq; vlterius ad eum maioratum, inſtituere illum potuit de ſuis bonis illo modo, ſtatuendo, vt ſtatim à commiſſo delicto, maioratus, & in conſequentiam illius, tota ex illo commoditas, tranſirent ad vlterius ad eum maioratum vocatum: &, cum ea diſpoſitio facta ſit ante commiſſum delictũ, & per conſequens ante vllum ius ad eam commoditatem ex eo delicto fiſco quæſitũ, tametſi facta ſit in tẽpus, quo delictum cõmitteretur, atq; ex hypotheſi, ſi committetur, & in tẽpus, quo ex eo delicto ius ad eam commoditatem fiſco acquireretur, niſi id præueniretur ac impediretur ea iuſta ac rationabili diſpoſitione, certe valida atq; æqua eſt ea diſpoſitio, eſtque abſque vlla fraude in fiſcũ: eo quod diſponẽs eo modo, ſuo iure vtatur, ita de ſuis bonis diſponendo, neque in longius tempus, quam vſque ad punctum cõmiſſi delicti, maioratum, & commoditatẽ ex illo, ita delinquenti concedendo. Atque propter eiuſmodi diſpoſitiones diximus ſupra commoditatẽ ex maioratu pertinere ad fiſcum interim dũ durat uita eius, qui illum obtinebat, & cuius bona ob delictum confiſcantur, niſi ſit aliquid, quod impediat, eum ad fiſcum eo tempore ſpectare.

DISPVT. 657.

Vtrum propter grauia delicta lęſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, vel ob crimen Sodomiæ, poſſeſſoris, confiſcari poſſit maioratus de bonis patrimonialibus ab alio inſtitutus.

SVMMARIVM.

1 *Proponuntur argumenta partis affirmantis.*

2 *Maioratus ex bonis patrimonialibus facultate regia inſtitutus, confiſcatur in hoc regno ex delictis læſæ maieſtatis diuinæ, humanæ, & ex Sodomia poſſeſſoris, quando facultas conceditur cum clauſula, vt ex eis criminib. poſſint confiſcari: ſecus quando ſine ea clauſula conceditur. Neque inſtitutor apponere poteſt clauſulam, quæ eam cõfiſcationem impediat. In Luſitania vero non confiſcantur.*

3 *Maioratus abſque regia facultate de bonis patrimonialibus legitime inſtitutus, ex nullo omnino crimine poſſeſſoris illius confiſcatur.*

4 *Maioratus eiuſmodi quando in rariſſimo euentu confiſcari poſsent ex grauiſſimo delicto, poſtulante id omnino bono publico, factumque fuerit in hoc regno.*

5 *Maioratuum eiuſmodi domus ob crimen grauiſſimũ læſæ maieſtatis poſseſsoris deſtrui non debent, niſi forte compenſatione maioratui aliunde facta.*

6 *Argumentis ſatis ſit.*

Argum. primum. PArs affirmans, ſuaderi poteſt. Primo, quoniam propter crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, confiſcantur omnia bona ipſo iure, quæ in dominio ſunt committentis tale crimen, vt Diſput. 95. oſtenſum eſt: bonorum autem maioratus, eſt legitimus dominus talis maioratus poſſeſſor: ergo, ſi crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, committat, confiſcabuntur bona eius maioratus.

Secundum. Secundo, quoniam leges regiæ, quæ concedunt imponere vincula & grauamina tertio, & quinto, eaque bona vinculo alligare maioratus, & quæ vniuerſim concedunt vinculo maioratus ſubiicere bona, in quibus, neque aſcendentibus, neque deſcendentibus debetur legitima, non cenſentur concedere, vt inſtitutores eiuſmodi maioratuum poſſint eo ipſo bona illa perpetuo eximere ac liberare à confiſcationis periculo ob delicta eorum, ad quos deuenerint, neque in generica illa earum legum permiſſione cenſetur conceſſum, quod ob eiuſmodi, & alia crimina, ea bona confiſcari nequeant: præſertim cum principes nunquam, aut raro, id concedere ſoleant: eo quod id eſſet habenas laxare ad eiuſmodi grauiſſima crimina in reipublicæ perniciem committenda; eſſetque remittere ius confiſcandi, quod inter regalia iura computatur; neque in generali permiſſione rei alterius, qualis eſt maioratus inſtitutio, id cenſeatur cõceſſum, de quo ſi interrogaretur princeps, neganter reſponderet, ſi in ipſius poteſtate ſit id denegare, aut concedere.

Tertium. Tertio, quoniam cõtra leges eſt bona incidentiũ in crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, fiſco nõ addici: ergo maioratus inſtitutor ſuo præcepto, eaque maioratus inſtitutione, id efficere non poterit; quandoquidem nemo efficere poteſt, vt leges in ſuo teſtamento locum non habeant. l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. Imo, ſi id fieri poſſe concederetur, facile poſſent homines ita de ſuis rebus diſponere, vt in fiſcum deuenire nõ poſſent, eaque ratione criminum pœnas eludere: quod eſſet valde abſurdum: præſertim cum non infima condemnationis pars, propter quam homines multum à criminum patratione retrahuntur, ſit bonorum confiſcatio.

Quartum. Quarto, princeps cõcedere poteſt facultatem, vt bona, vinculo maioratus alligata, iuſtis de cauſis alienentur, ſiue tales maioratus ex regia facultate, ſiue ſine illa, inſtituti ſint, vt ſupra oſtenſum eſt: ergo longe maiori cum ratione poterit illa confiſcare ob grauiſſima delicta, quæ ſunt aduerſus ſuam regiam coronam, in perniciemque publicam.

Quintum. Quinto, quoniam feuda ob crimen læſæ maieſtatis humanæ confiſcantur, etiam in agnatorum præiudicium, vt habetur cap. primo, §. denique, quæ fuit

prima cauſa beneficij amittendi ; licet quando crimina ſunt leuiora, ob quæ feudum ammittitur, ſi feudum ſit paternum, excludantur quidem ab eo, etiam deſcendentes eius, qui id delictum commiſit, non vero agnati alij illius, qui deſcendentes ſunt ex primo, cui feudum ſibi, & ſuis deſcendentibus fuit conceſſum, vt habetur cap. 1. §. ſi vaſallus culpam, ſi de feudo defuncti contentio, &c. & diſputatione præcedente dictum eſt: ergo eodem modo propter crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, confiſcabitur maioratus, etiam ſine regia facultate inſtitutus.

Sextum. Sexto, à regno ad alios maioratus, validum eſt argumentum: ſed regnum propter crimen hęreſis confiſcatur, expelluntur q; ab eo, tam qui id crimen cómiſit, quâ ſucceſſores illius, vt ex parte in calce diſp. 620. dictum eſt: ergo longe maiori cum ratione, confiſcabuntur alij maioratus ob crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ.

Septimum. Septimo, iura libertorum, quæ ad extraneos tranſire nó poſſunt, ex crimine lęſæ maieſtatis, in primo gradu eius criminis contra perſonam ipſam principis, aut regnum, confiſcantur: eſt enim ſpeciale, vt propter immanitatem, perniciemque tantam reipublicæ ex eo crimine, etiam id genus bonorum delinquentis, quod ex genere delinquenti prouenit, deriuādum in deſcendentes, ſoloſque eos, qui ex eo ſunt genere, confiſcetur, eoque deſcendentes ac familia priuentur, vt habetur. l. 1. in fine, C. de bonis libert. Ex quo textu. Baldus, Cynus & Alberic. limitant cætera iura dicentia, iura libertorum, & cætera omnia, quę tranſire non poſſunt ad hæredes extraneos, non poſſe tranſire ad fiſcum, vt locum non habeant in crimine læſę maieſtatis in eo gradu: quo fit, vt propter crimen læſæ maieſtatis humanæ, aut etiam diuinæ, commiſſum à poſſeſſore maioratus, confiſcari bona maioratus poſſint ac debeant.

Simancas de Catholicis inſtitutionibus titu. 9. à num. 258. hanc partem affirmantem veram eſſe aſſeuerat, etiam quando maioratus legis, priuataque inſtitutoris autoritate, abſque vlla Regis peculari facultate, fuit legitime inſtitutus, ductus fere argumentis propoſitis.

2 Eſt tamen diſtinguendum. Quoniam, ſi eiuſmodi maioratus de bonis patrimonialibus inſtitutus ſit ex regia facultate, tunc, cum eiuſmodi facultas in hoc Caſtellę regno concedi non ſoleat, niſi appoſita clauſula, vt confiſcari non poſſint, niſi ex crimine læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, vel ex crimine Sodomię, vt diſput. 582. dictum eſt, vtique, ſi ea clauſula in facultate ſit appoſita, & maioratus ex ea facultate ſit inſtitutus, confiſcari ex quolibet ex his criminibus, à maioratus poſſeſſore commiſſo, optimè poterit, vt diſputatione citata dictum eſt. Ratio autem eſt, quoniam princeps non aliter eam facultatem cócedit, quàm ſub illo onere: eaque de cauſa, qui ex tali facultate maioratum conſtituit, ſub illo onere reipublicæ, ac principis fiſco vtili, eum cenſetur conſtituere, ac proinde, ſi aliquis ex ſucceſſoribus in aliquod ex illis tribus criminib. incidat, confiſcatur maioratus, eoque proinde priuantur cæteri ad eum vocati. Diſputatione autem citata explanatum eſt, ſi facultas illa principis neceſſaria nó erat ad eum maioratum inſtituendum, aut ſi neceſſaria erat quo ad aliquid, & non quoad alia, quando maioratus ſit cenſendus inſtitutus ex ea facultate, & quando non ſit cenſendus ex illa inſtitutus, aut quouſque ex ea ſit cenſendus inſtitutus, & quouſque non, ad effectum, vt ex illis criminibus confiſcari poſſit, aut non poſſit. Item eadem diſputatione dictum eſt, in Luſitania id non apponi in facultatibus ad maioratus inſtituendos, neque proinde ex eo capite locum in eo regno eſſe confiſcationi ex illis tribus criminibus.

A Obſeruat verò optimè Molina libro quarto, de primogen. capit. 11. numero 63. quando maioratus inſtitutus eſſet ex regia facultate, in qua eą clauſula eſſet appoſita, maioratus inſtitutorem, nihil poſſe apponere valide in inſtitutione, quo impedire poſſit confiſcationem eiuſmodi maioratus in euentu, quòd aliquis poſſeſſorum illius in aliquo illorum trium criminum incideret, etiamſi apponat clauſulam, quòd eo ipſo, quòd maioratus poſſeſſor cogitauerit, vel tractauerit, de eo crimine patrando, amittat maioratum tunc, aut in hora antecedente, & tranſeat eo ipſo in vlterius ad eum vocatum. Quoniam ea omnia eſſent appoſita in fraudem legis ac conditionis, ſub qua conceſſa eſſet ea facultas, eſſentque proinde nulla, ſemperque lex, ſub qua fa- B cultas eſt conceſſa, & cum qua maioratus eo ipſo cenſetur inſtitutus, eſt implenda.

Quando in facultate regia ad maioratum inſtituendum, appoſita non eſſet ea clauſula, vt ex quouis ex tribus criminibus enumeratis confiſcari valeat, tunc vtique (iuxta ea quæ dicemus de maioratibus non ex regia facultate legitimè inſtitutis) eſt dicendum cum Molina vbi ſupra nume. 65. confiſcari non poſſe. Ratio autem eſt. Tum quoniam eiuſmodi facultates, licet frequentius concedi ſoleant appoſita ea clauſula, interdum tamen ſine ea clauſula conceduntur: quando autem aliquid vno, & altero modo, concedi ſolet, non eſt ſupplendum ac cenſendum appoſitum, quod frequentius apponi ſolet: ſicut quando ſemper id apponi fuit con- C ſuetum, eſt ſupplendum ac cenſendum appoſitum. Tum etiam, quoniam ex ipſamet rei natura, atque ex iuris diſpoſitione, maioratus non confiſcantur ex illis criminibus: quod autem omittitur accommodatè ad ipſam rei naturam, & ad iuris diſpoſitionem, non eſt ſupplendum ac cenſendum appoſitū, ſed ſolùm id, quod conſentaneè ad ius commune, apponi eſt conſuetum.

Quia ergo eiuſmodi maioratus ex facultate regia inſtituti, non inſtituuntur de bonis principis, coronæve regni, ſed de bonis patrimonialibus eos inſtituentis: atque ex natura rei, & ex diſpoſitione iuris, locum in eis non habet confiſcatio ex illis tribus criminibus poſſeſſoris illius, eaque ratione, ſi omitta- D tur clauſula in facultate ad eos inſtituendum, quòd confiſcari poſſint ex quocunque illorum trium criminum, locum non habet ex eis criminibus confiſcatio, vt proximè dictum eſt; rectè Molina, vbi ſupra numero 69. infert, ſi apponatur clauſula in ea facultate, quòd ex nullo illorum criminum confiſcari valeant, vt interdum apponitur, validam eſſe eam clauſulam, neque eſſe contra bonos mores: præſertim cum non in fauorem delinquentis, ſed inſtitutoris, vlteriuſque ad eum maioratum vocatorum fauorem, ea clauſula apponatur.

Quando non conſtat, vtrum maioratus ex regia facultate fuerit inſtitutus, an non, Simancas vbi ſupra in poſtrema editione. numero 275. arbitratus E eſt, cenſendum eſſe ex regia facultate fuiſſe inſtitutum, in eaque facultate appoſitam fuiſſe eam clauſulam, quòd confiſcari ex aliquo ex tribus criminibus commemoratis poſſit. Merito tamen Molina vbi ſupra nume. 7. potius cenſendum affirmat, non fuiſſe ex regia facultate inſtitutum, nec proinde poſſe ex eis criminibus confiſcari. Res quippe potius ex iure communi cenſenda eſt inſtituta, quam ex priuilegio, & ex facultate principis, quando aliud aliunde non conſtat. Hæc de maioratibus ex regia facultate inſtitutis.

3 Si vero maioratus de bonis patrimonialibus abſque facultate regia ſit legitime inſtitutus, dicendum eſt. Neque ex crimine Sodomiæ, neque ex crimine læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, poſſeſſoris le-

gitimi

gitimi illius, poſſe confiſcari, vt de eiuſmodi maioratibus ex criminibus in genere, ex quibus bona ea cómittentis confiſcantur, diſputatione præcedente dictum, comprobatumque eſt. Ita communis doctorum ſententia, quam referunt ac ſequuntur Gregor. Lopez. leg. 6. tit. 11. par. 6. verb. *que no la pudieſſe vender*, in prin. & l. 21 titu. 7. partit. 7. verb. *manda que le fueren hechas*, Ant. Gom. l. 40. Tauri. nu. 91. & Molina. c. 11. citato. nu. 31. & 34. Eam vero ſufficienter probant rationes, quibus diſputatione præcedente comprobauimus in genere, ob delicta, ob quæ bona omnia poſſeſſoris maioratus confiſcantur, non confiſcari eiuſmodi maioratus: neque eſt cur, ſpectata ſola natura rei, & diſpoſitione iuris, tria illa delicta enormia, ac reipublicę pernicioſiſſima, excipiantur, cum in iure non reperiantur excepta. Ac ſane conce- B di interdum ac frequenter in hoc Caſtellæ regno facultatem ad condendos maioratus de bonis patrimonialibus, in euentibus à iure alioquin non permiſſis, appoſita clauſula in ea facultate, quod nihilominus confiſcari tales maioratus poſſint ob quoduis illorum trium criminum manifeſtè indicat, ſecluſa ea clauſula, & acceptatione illius tacita, vel expreſſa, ab inſtitutore maioratus locum non habere confiſcationem in maioratibus de bonis patrimonialibus, ſicut ex alijs criminibus, ſic ex illis tribus. Atque id aperte probat. l. eorum ff. ad l. Iul. maieſt. quæ ob crimen læſæ maieſtatis habet non confiſcari iura libertorum: & multo apertius. l. iura libertorum. ff. de iure patron. quæ ob perduellionis crimen, hoc C eſt, læſæ maieſtatis in primo gradu, non confiſcari ea iura affirmat: ſic enim habet; *Iura libertorum liberis, cum pater eorum erat perduellionis damnatus, ſalua eſſe, Diui Verus & Antoninus benigniſſimè reſcripſerunt: ſicut alia cauſa punitorum, liberis iura libertorum ſalua ſunt.* Niſi forte dicas, id peculiariter de iuribus libertorum ſancitum ex benignitate eſſe, vt iuribus citatis ſatis aperte habetur: liberoſque (præſertim primi gradus) alioquin ob crimen parentum læſæ maieſtatis primi gradus, vt incapaces ſunt omnis ſucceſſionis, vt diſputatione ſequente dicetur, ita, ſecluſa ea benigna iuris diſpoſitione circa iura libertorum, incapaces eſſent ſuccedendi in eis iuribus. Eandem ſententiam confirmat Molina vbi ſupra num. 33. ex l. 3. tit. 2. par. vbi de eo, de quo poſt mortem probatur, criminis perduellionis fuiſſe reum, habe- D tur *y ſu heredero no lo pudiere defender, ni ſaluar con derecho, deue el Rey iuzgar el muerto por infamado de traicion, y mandar tomar a el heredero todos los bienes, que vuo de parte del traidor*, quaſi quæ ex genere, aut ex alterius inſtitutione, ad eum peruenerunt, neque ob crimen perduellionis, ad fiſcum pertineant. Eadem ſententia longe apertius, accommodate ad naturam ipſam rei, ad diſpoſitiones iuris communis, definita, ſancitaque eſt, lib. 5. Luſitanarum ord. titu. 3. §. 15. verbis in calce diſp. 582. à nobis relatis, vbi expreſſe habetur, maioratum de bonis patrimonialibus ab alio anteceſſore inſtitutum, non pertinere ad fiſcum ob crimen læſę maieſtatis primi gradus, commiſſum à legitimo illius poſſeſſore, neque itē alia ſi- E milia bona, quæ deriuari ex illo ad quoſcunque extraneos non poſſint.

4 Quando multum intereſſet reipublicæ, maioratus ex bonis patrimonialibus inſtitutos diſſolui, ac confiſcari, ob crimen læſæ maieſtatis humanæ, aut etiam diuinæ, poſſeſſorum illorum, quia non facile ſubueniri poſſet reipublicæ bono, & obuiari eius diſſolutioni ac perditioni, niſi tantam pœnam ſtatuēdo, aut etiam infligendo, in euentu aliquo particulari, tunc vtique, ſicut Rex, ſi pernicioſus eſſet Eccleſiæ, aut ſuæ reipublicæ, ob hæreſim, aut ob aliud delictum, neque ſucceſſor legitimus in regno poſſet obuiare tanto malo, poſſet Summus Pontifex donare

A id regnum alicui extraneo, qui pernicioſum illum Eccleſię, ab illo deijceret, nihil impediente damno, quòd per accidens ſequitur ſucceſſori, etiam innocenti, vt in calce diſp. 620. in reſponſione ad primū argumentum dictum eſt: ita quando non aliter ſubueniri poſſet malo publico ac vaſtationi reipublicæ, poſſet princeps punire poſſeſſores maioratuum, qui crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ patrarent, vnde tantū malum immineret, priuatione omnimoda maioratuum, eaque fiſco applicare, puniendo ita per accidens vlterius ad eos uocatos, in poſſeſſoribus ipſis eorum maioratuum, & per ſe poſſeſſores ipſos, tam in ipſiſmet, quam in filijs, & in reliquis eorum ſucceſſoribus. Sic Carolus Quintus ob inſolentias tempore communitatum, & occupatio- B nem reipublicæ, ab autoribus, & conſortibus illarum ſeditionum, ac comprehenſionem Reginæ Ioannæ matris ipſius, atque infantæ, pragmatica, quam *de Bormes* appellant, diſſoluit maioratus hominum illorum, eoſque fiſco applicauit, vt Molina cap. 11. citato à num. 57. copioſe refert. Id tamen fieri non debet, niſi vrgente cauſa maxima reipublicę, cui aliter commode ſubueniri nó poſſit, atque prius pœna tanta in damnum innocentum comminari, & ſtatui deberet delinquentibus, niſi deſiſterent, quam exequutioni, cum damno innocentum mandaretur, niſi atrocitas & immanitas delicti, bonumque publicum id omnino exigerent in aliorum exemplum.

5 Ex dictis diſſolui poteſt ſequens quæſtio. Cū ob C crimen læſæ maieſtatis humanæ in primo gradu, dirui poſſint, ac ſoleant, domus præcipuæ delinquentis, & idem fieri poſſit, ac ſoleat, in crimine hęreſis, præſertim, ſi quis autor fuit hæreſis alicuius, eamve introducere conatus eſt in aliqua republica. Cum inquam, ea pœna, inter alias, crimen læſæ maieſtatis puniatur, iuxta cap. Felicis de pœnis lib. 6. vbi inſequentes, percutientes, aut comprehendentes, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, aut ad id conſiliū, auxilium, &c. dantes, tanquam rei criminis læſæ maieſtatis puniuntur, eaque ratione, inter alias pœnas, hæc etiam eis ibi ſtatuitur. *Fiant habitationes eius deſertæ, vt non ſit, qui eas inhabitet, dentur cuncta ipſius ædificia in ruinam, & perpetuæ notam infamiæ perpetua ruina teſtetur, nullo tempore reparentur*, & iuxta D c. 1. §. conuenticulos, de pace iuramento firm. ibi, *& domus eius deſtruantur*, atque iuxta l. 6. titu. 13. & l. 9. tit. 19. par. 2. Quin & aliquando domus aratro ſubijci poſt ruinam ſolent, ſaleque ſeminari. Cum inquam, ea pęna imponi ob crimen læſę maieſtatis ſoleat, dubium eſt, vtrum, quando maioratus de bonis patrimonialibus abſque regia facultate fuit inſtitutus, domus talis maioratus deſtrui poſſit ob crimen læſæ maieſtatis poſſeſſoris illius. Greg. Lop. l. 6. citata verb. *las caſas*, cum Bart. negat. Idem cum eodē Bart. & alijs, quos citat, cenſet Molina vbi ſup. nume. 75. quoniam domus, in qua ius alteri competit, deſtrui cum illius præiudicio non poteſt ob crimen alterius. Subiungit tamen Molina, id male ſeruari: E quoniam in eiuſmodi euentu, in exemplum aliorū, ob criminiſque atrocitatem tranſgredi iudices ſolēt omnes iuris regulas. Sane id fieri non deberet, niſi facta compenſatione maioratui earum domorum, quando iuxta hactenus dicta, ad fiſcum non attinerent, ex alijs eiuſdem delinquentis bonis, quæ ad fiſcum ſpectarent.

6 Ad primū argum. Ad maiorem primi argumenti initio huius diſputationis propoſiti, dicendum eſt, ob crimen læſæ maieſtatis diuinæ, aut humanæ, confiſcari omnia bona, quorum delinquens eſt dominus tempore commiſſi delicti; abſolute quidem ac ſimpliciter, ſi abſolute, atque ſine vlla reſtrictione ſit eorum dominus: ſi vero cum aliqua reſtrictione ſit illorum

dominus, cóſiſcari quatenus eſt dominus, ad ipſumque ſpectant: vnde, quia vnuſquiſque maioratus poſſeſſor, ex præſcripto inſtitutoris, ſolum eſt dominus maioratus in tempus vitæ ſuæ, cum onere, vt bona poſt mortem eius, ex præſcripto eiuſdem inſtitutoris, tranſeant in vlterius vocatum, ob delictum poſſeſſoris confiſcantur ſolum in tempus totum vitæ talis poſſeſſoris, quoad commoditatem, quam is poſſeſſor toto tẽpore vitæ ſuæ erat ex eis bonis percepturus, vt diſputatione præcedente dictum eſt: non vero in reliquum tempus.

Ad ſecundum. Ad ſecundum dicendum eſt, permiſſionem illam earum legum inſtituendi eo modo maioratus de bonis patrimonialibus, non eſſe priuilegium (ſi modo demus, poſſe illum inſtituere de tertio legitimæ filiorum in hoc Caſtellæ regno) ſed eſſe non impedire id, quod ex natura rei, atque iuxta regulas iuris communis, licet. Item eo ipſo, quod fas eſt eo modo maioratus de bonis patrimonialib. inſtituere, ex natura rei, atq; ex principijs iuris cõis, maioratibus ita inſtitutis eſſe innatũ, vt confiſcari nonpoſſint ob delictũ eos poſſidentis, niſi in ſolũ tẽpus, quo ille vixerit: quare, quod eiuſmodi maioratus confiſcari non poſſint ob delictum eos poſſidentis, non prouenit conceſſione aliqua principis, quæ interueniat, aut ſit præſumenda, vt argumentum ſupponit, in quo vis tota eius nititur, ſed prouenit ex natura ipſa ipſorummet maioratuum, ex eorumque inſtitutione: conceſſo ergo, quod neque id concedat princeps, neque cẽſeatur concedere, neganda eſt conſequentia, quæ, conceſſo toto eo argumento, eſſet inferenda, nempe, quod poſſint eiuſmodi maioratus confiſcari omnino ob delictum eos poſſidentis: quoniam, quod non poſſint confiſcari, prouenit ex natura ipſa horum maioratuum, & non ex tacita, aut expreſſa principis conceſſione.

Ad tertium. Ad antecedens tertij argumenti dicendum eſt, contra leges quidem eſſe, bona incidentium in crimen læſæ maieſtatis, non confiſcari; eo tamen modo, quo dominium eorum ad ipſos ſpectat, vt in reſponſione ad primum argumentum dictum eſt: vnde quia dominium bonorum maioratus, non ſpectat ad legitimum illius poſſeſſorem, niſi in tempus, quo ille vixerit, & poſt id tempus, ex præſcripto inſtitutoris, pertinet ad vlterius ad eum vocatum, qui, id ita inſtituendo, vtitur iure ſuo circa ſua propria bona, ſane non eſt contra leges, quod, ſi is poſſeſſor in crimen læſæ maieſtatis inciderit, bona eius maioratus ſolum confiſcentur in tempus, quo ille vixerit, & poſtea tranſeant ad vlterius ad eum maioratum, vocatum, vt in eadem reſponſione ad primum argumentum eſt dictum: quare corruunt cætera, quæ in eodem argumento ſubiunguntur. Neque, quod maioratus inſtitutor ea ſua inſtitutione per accidens ſit in cauſa, vt bona maioratus delicto poſſeſſoris confiſcari non poſſint in præiudicium ulterius ab ipſomet inſtitutore ad eum maioratum vocatorum, ſequitur, vt deludantur pœnæ legibus ſtatutæ: quoniã in cæteris bonis, quę plurima ſunt, exerceri poſſunt, & in bonis ipſis maioratuum, quatenus præciſè ad delinquentem attinuerint, & per accidens eſt, ex natura maioratus, quod confiſcari non poſſint in præiudicium vlterius ad eum vocatorum.

Ad quartum. Ad quartum, conceſſo antecedente, neganda eſt conſequentia: quoniam id non eſt iuſta & legitima cauſa in bonum inſtitutoris & familiæ: in bonum autem reipublicæ ſine cambio, non ſatis eſt, vt fiat, quæcunque cauſa, ſed neceſſaria eſt vrgentiſſima, ex qua ſupra dictum eſt, poſſe bona maioratus confiſcari.

Ad quintum. Ad quintum, conceſſo antecedente, quoniam bona feudalia à principe deriuantur, & conceduntur in feudum, vnde dari poſſunt, & data cenſentur, cũ

eo unere, lege, ac grauamine, vt etiam dicemus de maioratibus de bonis coronæ regni inſtitutis; neganda eſt conſequentia: quoniam longe diuerſa eſt ratio de maioratibus ex bonis patrimonialibus, maxime abſque regia facultate inſtitutis, de quibus nunc loquimur.

Ad ſextum. Ad ſextum, conceſsa maiori, ſi cætera ſint paria, ad minorem dicendum eſt. Id eſse verum, quando id ita omnino efflagitat commune reipublicæ bonum, cui aliter non poſſit ſubueniri, quod præponendum eſt bono priuato vlterius vocatorum ad regnum, etiamſi innocentes ſint: non vero eſse verũ, quando id non omnino efflagitat commune reipublicæ bonum: vnde concedenda etiam eſset conſequentia, quando id ſimiliter omnino exigeret commune reipublicæ bonum: quia tamen non ita facile id euenire ſolet in priuatis maioratibus, ſicut in regno, neganda eſt conſequentia, eo quod cætera non ſint paria.

Ad ſeptimum. Ad ſeptimum Molina vbi ſupra nu. 38. improbata ſententia gloſsarum quarundam, quæ eam legem primam intelligũt de crimine læſæ maieſtatis in primo gradu, contraria vero iura in ſecundo, dupliciter ad eam legem primam reſpondet. In primis, quod ea lex intelligatur, de quibuſdã iuribus libertorum, quæ tranſire poſsunt ad extraneos. Deinde vero, quod intelligatur, interim dum delinquens viuit: quod nihil cum dictis hactenus de maioratibus pugnat. Si tamen reſponſiones illæ recte expendantur, comperietur, nihil ſoliditatis habere. Legitimam vero reſponſionem eſse exiſtimo, eam legem primam latam fuiſse poſt legem quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſt. qua ſancitum eſt, filios eius, qui commiſit crimen læſę maieſtatis in primo gradu, incapaces eſse ſucceſſionis, nõ ſolùm patri, ſed etiam auis, quin & matri, atque alijs extraneis, vt diſputatione ſequente explicabitur, atque adeo neque in iuribus libertorum poſt eam legem ſuccedere poſsunt; eaque de cauſa. l. 1. citata, etiam filij ab eis iuribus excluduntur, & applicantur fiſco, interim dum non fuerit perſona illorum capax.

DISPVT. 658.

Vtrum ob crimen læſæ maieſtatis humanę, aut diuinæ, commiſſum à poſſeſſore maioratus, qui eum non inſtituit, excludantur eius liberi, tranſeatque ad vlterius ad eum vocatum. Et de crimine læſæ maieſtatis humanæ.

SVMMARIVM.

1 *Læſæ maieſtatis crimen quãdo, & aduerſus quos committatur.*
2 *Læſæ maieſtatis crimen quibus in euentibus iure huius regni, accommodate ad ius commune, incurritur.*
3 *Maieſtatis crimen gradus primi, quod. Quam acriter puniri debeat. Puniuntur conſortes, etiamſi ad ſolum conſilium, ſeu tractatum ſit deuentum. Et num conſcij id non detegentes puniri debeant, & quouſque. Conſors item ſi illud detegat, quouſque à pœna liberetur.*
4 *Læſæ maieſtatis ob crimen, quando domus diruendæ.*
5 *Regi maledicens, quas pœnas incurrat. Et in hoc regno media pars bonorum illius confiſcatur.*
6 *Concubitus cum Regina, cum Regis conſanguinea, aut cum famula Regis, aut Reginæ, quibus pœnis puniatur.*

7 *Regis in filium, regni ſucceſſorem, delictum, etiã concubitus cum vxore illius, aut filia, vt puniendum.*
8 *Delinquens in Regis filios, in regno non ſucceſſores, vt puniendus.*
9 *Gradus alij criminis læſæ maieſtatis.*
10 *Læſæ maieſtatis crimen incurrens, quibus pœnis puniatur.*
11 *Filij incidentis in crimen læſæ maieſtatis, quam infamiam ac pœnas incurrant, & quouſque ſucceſſionis cuiuſcunque ſint incapaces.*
12 *Filiæ committentis crimen læſæ maieſtatis, ſuccedere matri innocenti poſſunt in ſola legitima: alijs vero in quibuſcunque bonis.*
13 *Perduellio non omnis, qui crimen læſæ maieſtatis cõmittit, dicitur, ſed ſolum qui in certo gradu ac modo illud committit. Atque eius ſolum memoria damnatur poſt mortem intra quinquennium à commiſſo delicto, citandique ad id ſunt deſcendentes illius.*
14 *Læſæ maieſtatis de crimine qui ad accuſandũ admittantur: pœnamque talionis incurrit, qui de eo crimine accuſat, nec illud probat.*
15 *Quibus in euentibus crimen læſæ maieſtatis in Luſitano iure incurratur.*
16 *Quanta varietas de iure communi, Caſtellæ, & Luſitaniæ, circa crimen læſæ maieſtatis, capitaque illius.*
17 *Inſtar criminis læſæ maieſtatis vt puniuntur, etiam hoſtiliter inſequẽtes Cardinales ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & ad id cooperantes.*
18 *Hæretici, credentes, receptatores, defenſores, fautoreſque eorum, ipſorumque deſcendentes, quibus pœnis afficiantur. Nec deſcendentes inhabiles ſunt ad ſuccedendum.*
19 *Pœnæ infamiæ, inhabilitatis ad publicum officium, aut dignitatem, & vt ſuccedere alijs non poſſint, filijs committentium crimẽ læſæ maieſtatis humanæ impoſitæ, ad nepotes non extenduntur.*
20 *Filij nati, aut concepti, ante crimen patris, qui crimen læſæ maieſtatis humanæ, aut diuinæ, commiſit, non incurrunt pœnas filijs eo modo delinquentium ſtatutas.*
21 *Filij concepti ante hæreſin, aut crimen læſæ maieſtatis patris poſſeſſoris maioratus ex bonis patrimonialibus, non excluduntur à ſucceſſione in eo maioratu.*
22 *Si in Luſitania poſſeſſor maioratus de bonis patrimonialibus in crimen læſę maieſtatis incidat, à ſucceſſione in illo remouentur filij illius, & deuoluitur ad vlterius ad eum vocatum ſiue maioratus vltima voluntate, ſiue contractu inter viuos fuerit inſtitutus.*
23 *A ſucceſſione maioratus de bonis patrimonialib. excluduntur filij concepti poſt crimen læſæ maieſtatis patris poſſeſſoris, tam de iure communi, quàm huius regni, ſi maioratus vltima volũtate fuit inſtitutus: ſecus ſi contractu inter viuos fuit inſtitutus.*
24 *Maioratuum eiuſmodi ſucceſſione non priuantur filij concepti poſt patris crimen ex eo capite ſolùm, quòd incapaces ſint officij publici, ac dignitatis. Et quid de titulo Comitatus, Ducatus, aut Marchionatus, ſi is maioratus eum habeat annexum.*

DIſputatio hæc quaſi appendix eſt præcedentis, qua quærimus, vtrum ſaltem propter crimen læſæ maieſtatis humanę, aut diuinæ, poſſeſſoris maioratus, excludantur à ſucceſſione in illo liberi ita delinquentis, & ſuccedat, non quidem fiſcus, ſed vlterius ad eũ vocatus.

1 Vt vero res hæc melius intelligatur, obſerua. Crimen læſę maieſtatis committi aduerſus principem, aut rempublicam, non recognoſcentem ſuperioré, vt aduerſus Summum Pontificem, Imperatorem, Regem, rempublicam Venetorum, Genuẽſium, & aduerſus alios non recognoſcẽtes ſuperiorem: ſiue crimen ſit aduerſus perſonam ipſam talis ſupremi

principis, ſiue aduerſus ipſius ſtatum, ſiue aduerſus aliquid, quod in detrimẽtum principis, ipſiusve ſtatus, redundet, iuriſq; diſpoſitione cenſeatur ſupremi principis maieſtatem lædi, iuxta ea quæ dicẽtur. Ita communis doctorum ſententia, quam referunt ac ſequuntur Ant. Gom. 3. tom. var. reſol. c. 2. nu. 6. & 10. Iul. Clar. lib. 5. ſententiarum. §. læſæ maieſtatis crimen, nume. 2. & Greg. Lopez. l. 1. tit. 2. par. 7. gl. 1. conſone ad eam legem. Quando autem princeps modo aliquo recognoſceret ſuperiorem, attamen adminiſtratio tota ſuæ reipublicæ, ſuive potentatus, ſibi omnino incumberet, vt in aliquibus potentatibus Italiæ, & Germaniæ, cernitur, fortaſſe crimen à ſibi ſubdito in perſonam, aut in ſtatum talis principis, commiſſum, reputaretur crimen læſæ maieſtatis, in eoque locum haberent pœnæ, vel omnino, vel magna ex parte, patratoribus eius criminis à iure ſtatutis. Atque ita reconciliari poſſunt controuerſię & doctores, quos Iul. Clar. ubi ſup. nu. 3. refert, tolerarique debet conſuetudo multorum locorum, vt eiuſmodi crimina, tanquam læſę maieſtatis, puniantur pœnis à iure ei crimini ſtatutis.

Item, vt aliquis aduerſus principem, vel rempublicam non recognoſcentem ſuperiorem, dicatur crimen læſæ maieſtatis commiſiſſe, neceſſe eſt, vt is ſubditus illius, membrumque eius reipublicæ ſit: ſi enim ſit de aliena republica, non cenſebitur crimen læſæ maieſtatis commiſiſſe, etiamſi principem occidat, aut rempublicam prodat: niſi prius factus eſſet de ea republica, quam prodit, aut cuius principem interficit, vt colligitur ex clementina paſtoralis, de re iud. & ibi not. gloſ. verb. non ſubfuit, & affirmat communis doctorum ſententia, quam Iul. Clarus, vbi ſup. num. 6. & Ant. Gom. cap. 2. citato. nu. 10. referunt ac ſequuntur, reſque ex ſe eſt ſatis perſpicua. Non tamen probo, quod idem Iul. Clar. ibid. nu. 7. cum Card. Alex. ſubiungit. nempe clericum, natum & commorãtem in aliqua republica, eſto crimen in principem, aut in rẽpublicam, cõmittat, quod ſi laicus de eadem republica commiſiſſet, eſſet crimen læſæ maieſtatis, non incidere in crimen læſæ maieſtatis. Ducitur, quoniam per ſacros ordines egreditur iuriſdictionem principis, reipublicæque ſecularis. Hoc, inquam, non probo. Quoniam ordines ſacri non faciunt, vt clericus ille non ſit pars eius reipublicæ, & vt non regatur legibus & iuriſdictione eiuſdẽ reipublicæ, vt Diſp. 31. & alias, dictum eſt, neque efficiunt, vt non habeat in dominum temporalem, caput ſupremum eius reipublicæ: ſed ſolum eſt exemptus à tribunali eius principis, vt puniri, aut iudicari, ab eo non poſſit, niſi iuſta de cauſa ei relaxetur. Vnde committit quidem tunc verum crimen læſæ maieſtatis, & pro qualitate criminis, ac perſonæ, puniendus eſt à ſuo iudice Eccleſiaſtico, tãquam reus læſæ maieſtatis in ſuum principem, & in ſuam rempublicam, cuius eſt pars: atque, ſi crimen tanta pœna ſit dignum, vt hoc, de quo loquimur, dignum re ipſa eſt, ex dicendiſque tractatu ſequenti erit manifeſtum, degradari debet, & tradi puniendus iudici, ac principi ſeculari, tanquam eius criminis reus.

De iure huius Caſtellæ regni. l. 1. titu. ſecundo, par. 7. & l. prima, titu. 18. lib. 8. nouæ collect. iuncta. l. 6. titu. 12. par. 2. accommodate ad ius commune, ſequentes euentus commemorantur, in quibus crimen læſæ maieſtatis humanæ incurritur. Primus, ſi Regem interficeret, percuteret, aut comprehenderet (*prender* Hiſpane dicimus) aut eum à regia dignitate, eijceret. Atque hoc crimen grauius, quam alia læſæ maieſtatis, puniri debet, vt iurib. citatis habetur. Lex 6. citata, de incidentibus in crimen læſæ maieſtatis ĩ gradu explicato, ait; *deuen morir por ello lo mas cruelmente, y lo mas abiltadamente, que puedan pẽſar.* Greg. Lopez ibi ait, intelligendum eſſe id de